

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАНШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил март

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

Баҳоси эркин нарҳда

Милоҳи, Ҳар кунда Наврўз бўлади, Ҳаммилла жонларда Наврўз бўлади!

Барот ЯРАШ

НАВРЎЗ МУБОРАК, НАВРЎЗ

Ел қўзғолар бир майин,
Елкалаб чўпон найин,
Яшиликка бурканар
Баҳор қизи — оқ қайин,
Наврўз муборак, наврўз.

Қалдирғочлар чарх урар,
Юракда бахт барқ урар,
Гул очар ўрикзорлар
Бўйига дил ғарқ бўлар,
Наврўз муборак, наврўз.

Патраб чиқар бойчечак
Чиройда нақ ой чечак,
Бошда ҳарир рўмоли
Юзига чирой чечак,
Наврўз муборак, наврўз.

Яшариш руҳи дилда,
Кўкламнинг чўғи дилда,
Ўзбек деган улуснинг
Баҳорий туғи дилда,
Наврўз муборак, наврўз.

Келган фурсат, он янги,
Жон ила жаҳон янги,
Садолапар юракда,
Навбаҳорнинг оҳанги,

ЎШБҮ СОНДА:

- ВУЖУДИМИЗГА ҚУЛОҚ
- ТУТАЙЛИК (3-БЕТ)
- ЮРАГИМГА ЯҚИНСАН,
НАВРЎЗ (4-БЕТ)
- САДОҚАТ (6-БЕТ)

КЕЙИНГИ СОНЛАРДА:

- АЖРАЛИШ ЖАҲОСИ
- ТОПМАЙ ТУРИБ ЙЎҚОТГАНИМ
- ҲАЁТ ПЎРТАНАЛИ ДАРЁ

Абдурасул ПАРДАЕВ сурати

«КУЧАДА ҚОЛГАН БОЛА»НИ ҲАМ

• Акс-садо

«Оила ва жамият»нинг 1996 йил 6-сонида эълон қилинган «Кучада қолган бола» мақоласини ҳаяжон билан ўқиб чиқдик. Биз бу ерда эркак еки аёлнинг егини олмоқчи эмасмиз, нора-сида бир гулакнинг шунчалар оворалигига жуда ачинганимиздан ўз фикримизни билдирмоқ-ни лозим топдик.

Уйлашимизча, аввало, Шахрисабздаги ички ишлар ҳолима-рининг ва қолаверса, бошқа кул-гина мутасадди ташкилотларин-инг ишлари қониқарсиз бўлса ке-рак. Иққса, мактаб ешидаги бо-ла эртадан кечгача автовокзалда қаровисз юради-ю, наҳот буни ҳеч ким қурмайди?!

Мақолага келсак, айбни ота-га тункаш, эски қолидаги қо-нуларни (10 ешгача бола онаси билан бўлиши керак) рўқач қи-лиш мутлақо ноури. Балки ким-дир бошқароқ фикрлар, аммо биз бу мақолани ҳатто эълон қи-лишни ҳам уйлаб қуриш керак-ми деб уйлаймиз.

Ҳамид АСРОҚУЛОВ,
Республика «Маънавият ва
маърифат»
жамоатчилик маркази
Бўқа туман
бўлим раҳбари,
Гулсара АСРОҚУЛОВА,
тумандаги 5-мактаб
ўқитувчиси

«Оила ва жамият» газетасини доимо қизиқиб билан кузатиб бораман. Унда оила ва бугунги кун муаммолари кенг еритили-пти айниқса, тахсинга лойиқдир. Ўзгичганини таниб, қадриятларимиз тикланган бугунги кун-да тушуниб етдикки, қуриб-қу-расилликка олиш — гуноҳ, ке-чир-илмас ҳато экан, газетанинг

1996 йил 6-сонидagi Ботир Эр-назаровнинг «Кучада қолган бо-ла» мақоласини ўқидиму бунга яна бир бор амин бўлдим. Газе-та халқимизнинг куз-қулоғи бўл-моғи лозим. Шундай экан, ҳуш-хабарларни ешитиб бирга қуво-найлик, мамлакатимизнинг қай-сидир бурчида камчилик еки хато иш бўлса бохабар бўлайлик-ки, бизнинг ўзимизда ҳам тақ-рорланмасин.

Уйибу ёзганларимизни газетан-гизга ҳурматим ва миннатдор-чилигим сифатида қабул қил-тайсиз. Сўзим сўптила бола ма-саласида жиндақ тўхталмоқчи-ман. Аввало, мен воқеа билан фақат газета орқали танишман, дэбдурустдан ҳўлоса қариб кимнидир кўнглини огритиб қўйишдан қўчийман. Халқимиз-нинг юз йилда айтилган, аммо эскирмаган «бир болага етти қўшин ота-она» деган мақолага эътиборингизни тортмоқчиман. Шаҳар ҳокимияти, хотин-қизлар кўмитаси ва тегишли маҳалла қў-митаси ишни тула урганишса-да, болага зинҳор салбий таъсир-сиз йўл тўтасалар мақсадла муво-фиқ бўларди.

Н. НОМЗОВА,
Хатирчи тумани

ТАҲРИРИЯТДАН: Мақола эълон қилинган. Шахрисабз ша-ҳар ҳокимияти томонидан аёлга яшил жойи ажратиш масаласи қуриб чиқилди. Халқаро «Эко-сит» хайрия жағмарасининг Шахрисабздаги қўлуш раҳбари Наюкат Суярова эса болага мад-лий ердан қўрсатди.

Бола тақдирини эътиборини қаратиб, қўлдан келган ердан-ларини аямаган ташкилотларга, бизга ўз фикрларини езиб юбю-ган мухбирларимизга миннатдор-чилик билдирамиз.

ВОЯГА ЕТМАГАН «КЕЛИН»ЛАР

Навоий туманидаги «Нарпай» фуқаролар йиғи-нидан туман прокуратура-сига баҳога ешига етма-ган қизларни эрга бера-етганиги ҳақида ташвишли хабар келди. Биздан ама-лий кўмак беришимиз су-ралган эди. Аҳвол тезда ур-ганиб чиқилди. «Нарпай» жамоа ҳужалигида яшовчи Майсара Жабборова 13 яшар қизи Гулнорани 1974 йилда туғилган Ғисе Шаймановга турмушга берганиги маълум бўлди.

Худди шунингдек 15 ёшли Гулмира исмли қизни 1977 йилда туғилган Очилов Сайдуллага эрга берадилар. Кейинги пайтларда бундай ҳолларнинг онда-сонда бўлса-да учраб туриши ташвишли ҳолидир.

Ун уч яшар қиз турмуш-ни-г, рўзгор ташвишларининг

икир-чикирларини қандай билсин? Ҳали мактабда ўқи-ган уйинқароқ қизалоқ тур-муш ташвишларини билади-ми?

Никоҳ ва оила кодексида йигитлар 18 ёшдан, қизлар эса 17 ёшдан оила қуриш ҳу-қига эга эканлиги белгилаб қўйилган. Никоҳ ешига етма-ган қизларни ота-она еки бош-қа шахслар томонидан зўрлаб эрга беришлик жиноят сана-лади. Уларга нисбатан Озод-ликдан маҳрум етиш жавоб-қарлиги қўлланилади. Тибиет нарқат назаридан ҳам баҳога ешига етмаган қизларни тур-мушга бериш тақиқланади.

Шундай экан вояга етмаган қизларни турмушга беришга шошилманг азиз ота-оналар! Орзу ҳавасларингиз ҳали ол-динда.

Илҳом КҲЧҚОРОВ,
Навоий туман
прокуратураси терговчиси

АССАЛОМ НАВРҮЗ!

Кеча пойтахтимиздаги 22-сонли Меҳрибонлик уйида Наврўзга бағишланган байрам тадбири бўлиб ўтди. Байрам шодиёналари тўйга уланиб кетди. Шу кун бу

ерда тарбияланаётган 8 на-фар гудақ хатна қилинди. Тадбирга Тошкент шаҳар Бо-лалар жағмараси, Миллий инвестиция фонди ҳамда «Наврўз» ресторани ҳо-мийлик қилдилар.

Сичқон йили арафасида

12 КИЛОГРАММ ТОШ БОСДИ

1995 йил кириши ара-фасида киевлик 12 яшар **Наталья Ципкога ота-она-си кичкинагина оқ сичқон-ча совға қилишган эди. Буни қарангки, 10 минг карбоненцага сотиб олин-ган сичқонча ой сайин ўсиб, сичқон йили арафа-сида 12 килограммга ет-ди. Маълум бўлишича, сичқонча Чернобл АЭСи радиацияси ҳудудидан келтирилган бўлиб, ана шу радиация унинг ҳад-дан зиёд ўсишига сабаб экан.**

Шу кун Сирдарё вилоят театри биноси ҳам байрамо-на тус олди. Байрам дастур-хони атрофида билдирилган ширин тилақлар қўй-қўшқ-ларга уланиб кетди. Тадбир сўнггида камҳарж, кўп бола-ли оилаларга умумий миқ-дори 50 минг сўмлик кийим-кечақлар, уйинқоқлар тарқа-тилди.

«Наврўз» шодиёналарини Наманганликлар ҳам катта хурсандчилик билан қўтиб олдилар. Вилоятда ўтказил-ган «Умид дарахти» номли байрам тадбири айниқса бо-лалар учун жуда қувончли бўлди. Негаки, шу кун улар ҳомийлар томонидан турли совғалар, кўнгил ойдан томо-шлар билан сийландилар.

Ўз мухбиримиз

Саховат

майман. Бу ташвишимда менга кўмаклашган «Соғлом авлод учун» туман хайрия жағмараси бошлиғи Г. Этамқуловага ҳам миннат-дорчилик билдираман.

О. ТЕРИНА,
Ғаллаорол шаҳри

ЎЗБЕКЛАРДАН МИННАТДОРМАН

Мен Ўзбекистонда туғи-либ шу ерда яшадим, ишла-дим. Бахтли онларим ҳам, ташвишли кунларим ҳам шу юрт билан боғлиқ ҳолда ўт-ди. Умрим давомиди шунга амин бўлдимки, дунёда ҳеч бир халқ бошқа халққа ёмон-ликни раво қўрмайди. Ўзбек-лар-ку азалдан бағри кенгли-ги, очикқўшлиги, меҳмонду-стлиги билан машҳур.

Ҳозир ешим 77 да. Нафа-қадаман. Туман ижроия қў-митаси умумий бўлимида, ту-ман халқ назорати қўмитаси-да узоқ йиллар ишладим... Менга нон-туз берган, иккин-чи ватаним бўлиб қолган Ғаллаоролга озми-кўпми меҳ-натим сингганидан бениҳоя бахтиёрман.

Яқинда бошимга ташвиш тушди. Уғлим Юрий Яков-левич Терин 57 ёшида вафот

этди. Ҳозир марака ўтказиш осон эмаслигини ҳамма яхши тушунади. Аҳволимдан хабар топган, Ғафур Ғўлом маҳал-ла қўмитаси раиси Э. Анқа-боев дарров ердан қўлини қўз-ди. Маҳалла аҳли билан мас-лаҳат қилиб марҳумни дафн етиш ва бошқа маросимлар учун маҳалла ердан жағмар-масидан 1800 сўм ажратишди. Кейин маҳалла раиси туман ҳокимиятига мурожаат қилиб ердан суратди. Ҳокимият ҳам 2500 сўм ердан пули берди. Маҳалла қўмитаси раиси ара-лашуви билан 50-автокорхона-дан битта юк машинаси аж-ратилиб, кун буйи хизматда бўлди...

Ушбу сатрларни ёзашману юрагим миннатдорчилик туйғуси билан тулиб топади. Отир кунимда мени ўз ҳолим-га ташлаб қўймаган туман

ҳокимлиги раҳбарларига, ма-ҳалла қўмитаси раиси Э. Ан-қабоевга, маҳалла аҳлига ми-нг-минг қарра раҳмат. Улар-нинг бу меҳр-мурувватини, ғамхўрлигини ҳеч қачон унут-

ТУРКИСТОН БИР — ВАТАН БИР

• Душанбеда Тожикистон Президенти Имомали Раҳмо-нов қушни Афғонистон давлати раҳбари Бурҳониддин Раб-боний билан учрашди. Олий даражадаги учрашув чоғида икки давлат ўртасидаги муно-сабатлар, минтақадаги сиёсий вазият масалалари муҳокама этилди.

• Қирғизистон Давлат мил-лий университети қошидаги академик тадқиқотлар инсти-тутининг геофизика бўлимига қарашли «Иссиқ кўл» станция-сидан ташвишли хабар олин-ди. Арзонлигига қизиқиб эко-логик талабларга жавоб бер-майдиган ҳужалик ва саноат техникаси, технологияларидан фойдаланиш туфайли мамла-кат осмонда озон қатлами-нинг емирилиши кузатилган.

• «Туркмансавҳат» давлат сайёҳлик корпорациясининг Англиядаги «Фитипатрик ин-тернешнл ЛТД» компанияси билан Буюк ипақ йўли бўйлаб иккита меҳмонхона қуриш бора-сидаги музокаралар муваф-фақиятли якунланди. «Султон Санжар» ва «Репетек» деб номланган бу меҳмонхоналар тулиқ чет эл инвестициялари ҳисобига бунёд этиладиган бўлди.

• Нурсултон Назарбоев неф-ти ва газ саноати вазири Н. Балгимбоевни Россия томони билан Каспий денгизи муам-моси, Қорачағанок нефтьгаз-кондинсат қони маҳсулотини сотиш, Ғарбий Қозогистондан Россия орқали Қора денгизга қиқадиған нефть қувури қури-лиши масалалари бўйча ўт-казиладиган музокараларга ўзининг ишончли вакили этиб тайинланди.

• Исроилнинг «Мерхав» компанияси Туркменистоннинг Марий вилаетида олти ми-нг тонна дан саклашга мул-жалланган омборни қуриб бит-казди. Омбор замонавий та-лаблар асосида бунёд этил-ган бўлиб, донни узоқ муддат сақлаш имконини беради.

• АҚШ давлат департамен-ти кординатори Жеймс Кол-линз Бишкекга сафари чоғи-да Қирғизистон Республикаси Бутунжаҳон савдо ташкилоти-га қузатувчи бўлиб киришга рухсат этилганлигини маълум қилди.

• «Қорақумгидрострой» трести Саид сув омборининг сифимини кенгайтириш бора-сидаги ишларга яқун ясади. Энди Туркменистондаги энг катта ҳисобланган ўшбу сув омборининг сифими бир мил-лиард кубометрга етказилди.

• Нурсултон Назарбоев Эрон Ислам Республикаси Президентининг махсус ваки-ли, мамлакат ташқи ишлар ва-зири Али Акбар Вилоятйи бил-лан Алматида учрашди. Жаноб Вилоятйи Қозогистон раҳбари-га Эронда парламент сайло-виға тайёргарлиқнинг бориши ҳақида гапириб берди.

• Германия техник ҳамкор-лик жамияти, шу мамлакатда-ги «Месек Бретайсбен» фир-масининг иқтисодий кўмаги туфайли Қирғизистон Берлин-да ўтган халқаро сайёҳлик яр-маркасида иштирок этди.

Дуонинг яшнатишини ҳам, қарғишнинг қақшатишини ҳам англаш учун одам аввало ўзини айбу гуноҳлардан поку покиза деб билмаслиги керак. «Яратганга бандман» деган ҳар бир одам узидан-да улкан худбинлигини бир зумгина қувса, шубҳасиз, беҳад яхшилик қилган бўлади. Чунки у бу лаҳзаларда гуноҳларини англайди. Атрофидаги биродарларига ёхуд бегоналарга қанчалик азоб етказганини тушуниб афсусланади.

Одам тили билан эмас, дили билан интилган нарсасига эришади. Одам Олам билан дили орқала бoғланади. Дил эса руҳнинг мактаби саналади. Шунинг учун бир бечорани ноҳадан ноҳақ ранжитиш шунчаки ариқ бўйида думалаб етган шишани синдириш эмас. Дуо ҳам, қарғиш ҳам руҳ маскан тутган дилдан бўлса борми?! Унинг шарофатини севинч-ла адо этиб, бало-офатини эса... қорунинг мол-дунёси билан ҳам даф қилиб бўлмайди.

...Тишлари тукилиб қолган кампир ёши олтимишдан ошганига қарамасдан куннинг совуғи, иссиғи демасдан қуйларини далада боқиб келади. Бригадирдан «отанг яхши, онанг яхши» дея ялиниб-елвориб олган гузапояларини совуқ суякларини қақшата-да, узи териб юради. Кенгу мул ҳовлисидаги бугдой, йунғичқасини ҳам узи уради. Хуллас, рузгорнинг жамики қора ишларини елкасига ортмоқлаб, қадди букилиб, атрофидигиларни ачинтириб умр кечирилади. Чехрасидан бир пайтлар гоят сулув булганлиги аён билдини турган бу кампир тантқиқликда танҳо невараси билан яшайди. Невара эс қилини совуқ сувга урмайди, мо-мосининг топган пулига айш қилади: уйдан эрта чиқиб, кеч

кайтади. Келмайдиган пайтлари ҳам куп бўлади. Ушанда момо ухламай тонг оттиради. «Кун кўрмадим. Икки қизим авваллари ҳам меҳрсиз эди. Қариганимда ҳам қарамади. Ялиниб-елвориб катта қизимнинг ўғлини уйимга олиб келдим. Гудаклигидан катта қилдим. Дилини қолдирмайин, деб айтганига амал қилиб, мактабни амал-қал билан битиртирдим. Касаллиги учун армиядан қолди. Емай-киймай йигиниб уйлантирдим. Келин кетиб қолди. Зора, яхши келин чиқар, деб яна бировига уйлантирдим. Неварам бунисига ҳам тинчлик бермади, ҳайдади. Буларнинг ҳаммаси — меннинг азобим. Аммо бу укубатлар мен учун кам. Чунки... Отам элнинг олди одами эди. Мен яқка қиз унинг обрусини тукканман. Яхши-ёмоннинг олдида бошини эгганман. Отам мени синглисининг ўғлига узатган эди. Амманнинг ўғли билан турт йил

куп азоб-ланиб, оламдан утди».

Қарғишнинг қаҳри қирқ йилдан кейин ҳам қуймайди. У адашиб, утиб кетмайди. Шубҳасиз, чалиб йиқитади. Ушанда албатта дилдорнинг едига кимга, қачон, қандай азоб берганини солади. Бу Аллоҳ Таолонинг оламини ва одамни қанчалик мукаммал яратганига яна бир далолатдир.

Одамлар йиллар давомида йигиниб, туйлар утказди. Углини суннат қилгани, фарзандларини

рийлардан дуо оладилар. Дуолар уларнинг жисмига қувват қушиб, ҳаракатларига шиддатли тус беради. Руҳлантириб, га-лабага чорлайди. Сафарга чиққан, хизматга йўл олаётган ўғил-қизларни ҳам ота-оналар, қавму-қариндошлар яхши ниятлар билан дуо қилиб кузатади. Чунки улар дуоларнинг ҳосият-ли эканлигини, турли офатлардан асрайдиган паноҳ бўлишини яхши билишади. Булар шунчаки таомил, урф-удум эмас. Дуоларга ишончу уларнинг амали бандалар синаотига етолмайдиган ҳикматдир. Бу ҳикмат сирлари аниқ фанлар яратган кашфиётлардан улугроқдир. Ота-онанинг фарзандига атаган дуою қарғишларининг қудратли микёсларини улчашга фан мезонлари йигирма биринчи асрда ҳам ожизлик қилар балки. Шунинг учун донолар «Ота-онангиз билан мулоийм муносабатда бўлинг. Улар билан ҳар чоқ оҳиста сузлашинг. Зинҳор-базинҳор овозингизни кутарманг. Улар бекордан бекорга сизга жабр етказсада, барибир тавозеда туринг. Асло одоб қондаларини бузманг», дейишади.

Абдулла УЛУФОВ,
ТошДУ филология факултети
доценти

•Тақдир

ҲАҚ ҚАРҒИШ ҲАҚШАТАДИ

тотув яшадим. Фарзандларимиз турмади. Нима ҳам бўлиб, қишлоқдаги бир тўйда неварамнинг бобосига дуч келдим. Шайтон йулдан оздириб, беқдай эрим, гулдай, уй-жойимни ташлаб, у киши билан қочиб кетдим. Бу хабарни кечқурун отамга етказишганида, у кун қизариб ботётган паллада қиблага қараб, қафлларини тескари қилиб: «Тилаб олган тирноғим эди. Майли, улмасин, фақат азобини қуриб юрсин» деб зор-зор йиғлаб қаратган. Асли ана уша қарғиш мени умр бўйи қақшатиб келади. Неварамнинг бобосини ҳам бу қарғиш қуруқ қуймади. Шурлик

унаштирганини маълум қилиб, одамларга ош тортади. Бунинг эвазига дуо олади. Дуолар хонадонга қут-баракка олиб қиради. У хонадон аввалгисидан қура янада файзлироқ бўлади. Қул билан тутиб бўлмас бу файз шарофати илк бор қадам қуйган ҳар бир одамга-да остонадан утиши биланоқ аён сезилади. Яхшилик тилаб қилинган дуолар у ердаги бисотларга аллақандай шукх, салобат бахш этганидан кунгида кутаринки туйгулар тугилад.

Элининг шаъни учун майдонга тушган полвонлар ҳам даврга киргач, ерни тавоб қилиб, қа-

ҳимояловчи иммун тизими соат 22 да энг сергак бўлади.

— 24 билан эрталабки 4 орасида энг куп чақалоқлар туғилади.

— Қон босимини эрталабки 4-5 лар орасида энг пасаяди.

— Эшитиш, таъм ва ҳид билишимиз 17-19 лар орасида ҳалдан ташқар сазгирлашади.

— Баданимиздаги туқ, соч, қош, киприк ва тирноқлар 16-18 лар орасида энг тез ўсади.

— Кечки 20-22 лар орасида бесабаб тушқунликка тушиш эҳтимоли бўлади, қўнгина ўз-ўзини улдириш ҳоллари айнан шу даврга тўғри келиши ҳам бежиз бўлмас керак.

— Тунги соат 2-3 лар орасида қуриш уткирлиги бир неча фоизга

(Давоми. Боши ўтган сонда)

Шунга қарамасдан кеча-кундуз мобайнида ҳамма одамнинг ҳам иш қобилиятлари юқоридаги таҳлит қатъий бир қонун асосида кечмайди. Ҳар қандай қондалдан ҳам истиснолар учраб туради. Жумладан куннинг ҳамма вақтида бир хил иш лаёқатини сақлаб қолдиган одамлар мавжуд бўлиб, улар ўртача 10 фоизни ташкил қилади. Бундай одамларни қабутарлар деб аташади. Улар асосан жисмоний меҳнат соҳибларидир. Яна ер шарида 25 фоизга яқин одам-

лар борки, улар асосан тунги меҳнатни хуш қуришади, шунинг учун ҳам уларни «бойқушлар» деб аташади. Улар одатда уйқудан кеч туришади, максимал иш курсаткичлари куннинг иккинчи ярмига ҳамда тунги соатларга тўғри келади. Ва ниҳоят учинчи гуруҳ одамлари «суфитургай»лар бўлиб, ижодининг энг гуллаган даври каллайи-сахарга тўғри келади. Қуррамиз яшовчиларининг 15 фоизни ташкил қилувчи бу тоифадаги одамлар эрта етиб, эрта туришади. Улар асосан ақлий меҳнат кишилари бўлиб, ҳазрат Бобурнинг субҳидамда узининг шоҳ асарларининг битганлиги, шайх-

бойқушларга бўлиш анча нисбийдир. Масалан, аксарият қабутарлар узларининг қайси гуруҳга мансублигини билишолмай, бошлари қотишади. Шуларни эътиборга олган ҳолда олмониялик олим Г. Хилденбрандт оддийгина тест синовини таклиф қилди: эрталаб уйқудан қузулар очилиши биланоқ нафас олиши ва юрак уришининг нисбатини аниқлаш керак. Бунда уч хил вариант бўлиши мумкин: нисбатнинг 4:1 бўлиши қабутарларга, 5 еки 6 га бир бўлиши эса суфитургайларга хосдир. Нафас маромининг тезлиги ва мазкур нисбатнинг кичиклиги эса шахснинг

ВУЖУДИМИЗГА ҚУЛОҚ ТУТАЙЛИК

ур раис деб улугланган бошқа бобокалонимиз Абу Али ибн Сино доривор гиеҳлар дамамаси билан қузуларидаги гафлат уйқусини қочириб қарийб ўн аср мобайнида дунё табибларига дастур бўлган «Тиб қонунлари»ни битганлигини ҳам қўнчилиқ билс керак.

Аммо, масаланинг яна бир бошқа томони мавжуд: одамларни қабутар, суфитургай ва

бойқушлигидан далолат беради.

Вужудимиздаги биологик соатларни урганадиган мутахассислар хронобиологларнинг фикрига қўра, фақатгина умумий иш қобилиятимиз эмас, балки алоҳида ҳис-туйғу, ҳусусият ва қобилиятларимиз ҳам шу маромга бўйсунар экан. Қулоқ тутинг, улар нима дейди:

— Панжаларимиз 9-10 лар орасида энг кучли бўлади.

— Теримиз ташқи ҳиссиётларга эрталабки туққизда энг сезувчан бўлади.

— Жинсий гармонлар эрталабки соат 8 да энг куп ишлаб чиқилади.

— Овқат ҳазми соат 13 да энг кучли бўлади.

— Вужудимизни ҳасталиклардан

заифлашади, бу эса автомобил ҳалокатларига сабаб бўлиши мумкин.

Шундай қилиб, биз имконимиз борича узлигимизни англашга ҳаракат қилишимиз, вужудимизнинг нола ва фиғонларига қулоқ тутишимиз, унинг имкониятлари ва эҳтиёжларига мос келадиган қарорларни қабул қилишимиз лозим. Булар тан ва руҳ орасидаги зиддиятларни имкони борича қамайтиришга ва ҳасталикларни олдини олишга сабаб бўлади, инсонни камолотнинг залворли чуққилари сари етаклайди.

Алижон ЗОҲИДИЙ

Даврон АҲМАД сурати

Бу тонг кутлуг...

Уйғонаётган борлиқ сеҳри хар қалбни шавққа тулдирмоқда. Майсалар гилами тушалган қирлар кузларни яшнатиб, қишдан толиққан юракларга мадал беради. Фусункор табиат яшиллик кучоғида янаям яшармишди! Жилғалар узларича ненидир куйлаб оқали, ариқ буйларида ялпиз ҳиди гуркирайди. Бойчечак тонги саломга чиқиб, қуёшни кутаёттир. Куртаклар илк бахтини куз-кузлаб, қувночдан энтикади. Қизғалдоқлар лудоғида ним табассум...

Наврўз!

— Мен бу кунни қанчалар орзиқиб кутгандим, — деди ошиқ йигит ва қиз васлини соғиниб, нома битмоққа чоғланадир.

— Энди туйимизда ҳаммаёқ лола билан тулади, — дейди қиз ва сайилгоҳга ошқиб, қопларига усма торта бошлайдир.

— Ҳалемай довучча купаяди-я, — шивирлайди келинчак. Сунг уятдан қизариниб, шоҳи румолини юзига пана қиладир.

— Минг шукур. Наврўзга

ҳам етдик, — дейди момом ва бойчечакни тавоф қилиб, қайта-қайта кузларига суртадир.

— Ерга уруг ташламоқ палласи келди, — дейди бобом ва кетмонини елқасига илиб, дала томон йул олади...

Хар йил Наврўз келганда, мен она юртим — Самарқандни, унда қолиб кетган болалигимни соғинаман...

— Келинг қизча, сочларингизни уриб қуй!

Янги тушган келинчак — янгам патила сочларимга тароқ уради. Сунг, ковул усмани пиёлага эзиб, нилчуп билан қошларимга юргизади. Хавасланаман: «Янгам қандай яхши!» Усма изи кетмаган қошлари бирам қуюқ, юзлари бирам тиниқ, хиноли қулларидан нозик буй таралади. Кузларимни ююиб оламан. Мехрданми, фахрданми, кунглим усади...

— Булақолинглар, сайилга кеч қоламиз!

Онамнинг овозини эшитиб, дарров тахмондан «сарупо»ларимизни оламиз. Атлас куйлак, бахмал нимча, чамандагул дўши... Сунг кучага чиқамиз. Бу кутлуг Куннинг тонги бизга жуда қуш сирли нарсаларни ваъда қилаётгандек бўлади. Губдинтоқ этағидаги қирлар янада кенгайиб кетади шу кунги. Ен атрофдаги қишлоқлар — Сарқипчоқ, Наврўзтепа, Сукмонликларнинг бари бунда жамулжам. Биз томонларда сайил «келин салом» билан бошланади.

Кайвони момо салом айтади:

— Ҳазорали, ҳазорали...

Куллуқ бўлсин, Наврўзжон,

Даламизда унсин дон,

Нонга тулсин дастурхон,

Юрт бўлсин тинч ва омон,

Келин салом.

Ҳамма-ҳаммага салом...

Келинчаклар заррин харир пардалари ортидан ним табассум қилишиб, саломга эгиладилар.

— Ҳе-ей! Келинлар-ей!

Бу қақирқ кўпқари бошланганини билдиради.

Сичқон йили арафасида

ЯХШИЯМКИ, АВСТРАЛИЯ ОРОЛ!

1995 йил Австралияда сичқон ва қаламушларнинг гоят кўпайиб кетганини, айниқса эпидемиологларни жиддий ташвишга солиб қўйди. Тахминий ҳисоб-китобларга қура, бу очоқда кемпурвчларнинг сони бир неча миллиларни ташкил этган. Яхшиямки, Австралия орол ва сичқонлар океанда сузомайди. Йўқса, бутун дунени кемпурвчлар босиб кетармиди!

Успиринлар, ёшу-кексалар кўпқари томошасига ошқадилар. Биз учун сайилда энг завқли уйин — «Арқон тортиш» эди. Йигирма чоғли қизу келинчаклар «куч синашмоқ» учун иккига бўлинишади. Уртада арқон. Шунда Солиа янга «талаш» бўлади: «Бизга утинг, бизга утинг...» Билишадик, янга қорувли, элчил, албатта у бўлган гуруҳ ютади. Чиндан ҳам шундай бўлиб чиқади, Солиа янга арқонни боши узра кутариб, голиблигини билдиради. Нарекдагилар қулларидан арқон чиқиб кетиб, бирма-бир йиқилиб тушишади. Кулунинг зарбидан момолар гуе ун йилга яшариб кетадилар! Кейин лапар айтиш бошланади. Бунга йигитлар ҳам келиб қушиладилар! Ахир улар ҳам «кунглидаги гап»ларини шу кун айтиб қолиши керак-да!

Момолардан бири чилдирмани кабобпазларнинг

қиз сергак тортиб дик этиб урнидан туради. Қизча унга акасининг хатини тутқазади ва дарвоза ортига беркинади. Қиз ошхонага кириб хатни очаркан, қуллари титраб кетгандек бўлади. Йигит хати:

— Сарв буйлигим,

Бу тонгда кел, сайилгоҳга...

Қошгиниашга кук усмалар тортиб келгил,

Хонатласнинг жилавасинда оқиб келгил,

Румолчангни аста-аста қоқиб келгил,

Қизлар ичра ой мисоли балқиб, келгил,

Ҳусни холинг бирла менга ёқиб келгил,

Сочларингга кузунчоқлар тақиб келгил,

Дилтинангда номим тақроор айтиб келгил,

Сарв буйлигим,

Кутарман кел, сайилгоҳга...

Мактубни ўқиб қиз аввал «аччиғланади», сунг

ЮРАГИМГА ЯҚИНСАН, НАВРЎЗ!

(Бадиа)

чугида тоблаб келиб, гумбурлатиб чалади. Беқасам тун устидан атлас қийиқ боғланган йигит уртага чиқиб, лапарни бошлаб беради:

— Сарқипчоқда бир қиз бор,

Кузларида юлдуз бор.

Юлдузидан олай десам,

Отаси хўб жаҳддор.

Ердан беринг, еронлар...

Сунг қизлар ясама «араз» билан лаб буришади, йигитга дарровгина «жавоб» қилмоққа уринишади:

— Сарқипчоқлик ҳой йигит,

Мақтанимоқни қуй, йигит.

Юлдузкузни олай, десанг —

Бор, рақибингни йиқит!

Буни қаранг, еронлар...

«Сумалак сайли...»

Хуш иси димоқларни қитиқлаб, мазаси вужудларга лаззат бергувчи бу жаннат таомини тайёрламоқни момоларимизга чиқаришган, аслида. Ундирилган бугдой майсасини қозонга солиб, тонгта қалар қавлаб пиширишнинг узи-да бир санъат. Сумалак қозони атрофидаги қиз-жувонларнинг уйинқушиқлари, момоларнинг муқаддас дуоларида бир сирли.

Бир туп қизалоқлар сумалак «дам» егунича кичкина челақларини кутариб Губдин этағида юз йиллардан бери милтираб ётган турнақуз бўлоқлар томон югуралдилар. Ялпизнинг қони уша ерда... Ахир Наврўз дастурхонига шоҳ таом — сумалак қаторида қук сомса, қук патиру қук чучваралар ҳам тортилиши керак-да!

Дарвоқса... Биз томонларда Наврўз «ишқ фасли»га ҳам айланган кетади, гоҳо. Муйлови сабза урган йигитлар «куз остларига олган» қизларига шу кутлуг кунда нома йўллаб, ҳазил аралаш шеър битадилар. Ана, янги буялган қук дарвоза «гийк» этиб очилади. Ялпиз териб қайтаётган қизалоқ ҳовлига муралайди. Ариқ енида усма сикиб утирган

қизларга хос нозу фироқ билан шёғрга жавоб битмакка шошилади:

— Гапимни ук, бо

ролмасман енингга.

Мақтанининг теглиб

кетди жоним.

Ахир тоққа чиқма

ганга дулона йук.

Кураш тушиб, снг

маганга жонона йук!

Ҳолиб бўлсанг енинганга етай мен,

Сунг ҳовлимга хино, усма эжай мен,

Румолчанми сента атаб тикай мен,

Кузунчоғим буйларингга тақай мен,

Гапимни ук, ҳой йигитга, жон йигит...

— Қур-рей, қур-рей...

Нигоҳларим самодага ҳайрат изларига бориб уриладилар. Турналар қайтишмоқда! Улар эзгулик элчилари бўлиб, қанотларида Наврўзни олиб келишади. Турналар товуши ху, офтобруйда урчуқ йигириб утирган момонинг ун саккиз ешлигини едига солади. Турналар товуши ҳовлида жаранглатиб кетмон созлаётган бобомнинг ҳам юраги гўблариди сирли торларни чертиб утади. Турналар товуши қирда қизғалдоқ териб юрган буйқизнинг қулоқларига «ёр-ёр» навалари бўлиб эшитилади. Варрак учираётган болакайнинг кузларига ҳайрат суваргани муҳрайди бу товушлар. Минг-минг йиллардан бери Наврўз ана шундай кутлуг садолар билан бошланади.

Далаларга — Яшилиққа талшинаман, болалик фаслларини соғинаман. Кунгилда эса азалий ва алабий хитоб: «Оламда неки ёрут ранг, неки ёрут туйгу бўлса — сен шуларнинг бариси! Бегубор болалик каби юрагимга яқинсан, НАВРЎЗ...»

Гулчехра ЖАМИЛОВА,
журналист

«НАВРЎЗ МАДҲИ» МУАММОНОМАСИ

• Бўш вақтингизда

Азиз муштарий! Аввал қуйида таърифланган сўзларни топиб очқични ҳал қилинг.

1. Форс-тожик мумтоз шоири, файласуф ва математик олим Умар Хайёмнинг баҳор айёми ҳақида қимматли маълумотлар келтирган асари — 3, 1, 20, 4, 17, 11, 3, 10, 5, 1.

2. Наврўз таоми — 15, 14, 5, 1, 9, 1, 8.

3. Эрта тонг пайти — 15, 14, 12, 7, 2, 6, 1, 5.

4. Табиий, ранг-баранг очиладиган гул — 21, 16, 21, 1, 8.

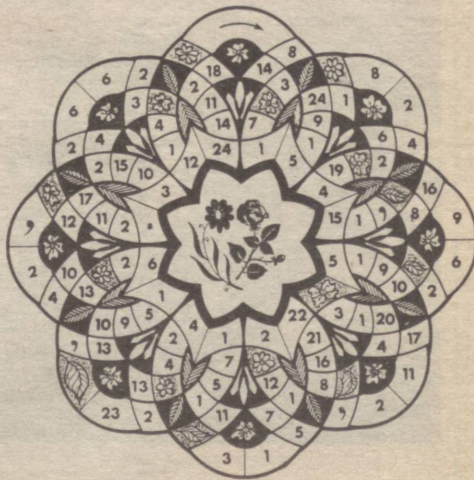
5. Бирор юмушни тезроқ адо этишга интилиш — 24, 1, 18, 4, 1, 22.

6. Ер қуррасининг кун чиқар томони — 23, 1, 4, 13.

7. Япроқлари шифобахш, туп бўлиб усувчи қуш йиллик тиеҳ — 19, 4, 5, 10, 3.

Энди шаклдаги рақамларни жавоблардаги ҳарфлар билан алмаштириб, муаммонгани ҳал этинг. Ундан аён буладиган Наврўз байрами мадҳига бағишланган икки мисра шеър XIII-XIV асрларда яшаб ижод этган ўзбек мумтоз шоири Носириддин Рабғузий қаламига мансуб.

Фозилжон ОРИПОВ

• Маслаҳатлар

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИНГИЗГА

Салатлар овқатнинг енгил тури-гина бўлиб қолмай, улар асосан сабзавотлардан тайёрланиши сабабли дармондориларга бой ҳамдир.

Шунингдек, салатлар иштаха очишда, овқат ҳазм бўлишида катта ёрдам қилиб, ташқи қуриниши, хушбўйлиги билан дастурхонларимизга узгача қурқ бағишлайди.

Бугун сизларга ана шу салат тур-ларидан айримларини тайёрлаш усулини таклиф этмоқчимиз. Ишонамизки, бу салатлар байрам дастурхонимизга янада чирой бағишлайди.

«БАҲОР» САЛАТИ

Редиска, кук пивз, тухум, бодри-нг, укроп тозалаб ювилиб, кубик шаклида тўғралади.

Укропдан ташқари ҳамма масал-ликлар аралаштирилиб унинг усти-дан сметана ёки қаймоқ қоришти-рилади. Тайёр бўлган салат идиш-ларга солиниб, устига сметана қуйилади, укроп сепилади, кукат-лар ва тухум билан безатилади, дас-турхонга тортилади.

«ТОШКЕНТ» САЛАТИ

Турпнинг пўстини арчиб, сомон-ча шаклида тўғралади ва қайнатиб совитилган, туз қўшилган сувга 20-25 дақиқа солиб қуйилади.

Пивзни ярим ҳалқа шаклида тў-раб қиздирилган ёғда тилла ранг тусга киргунча жазланади. Сўнгра, қайнатиб пиширилган гушт, тухум сомонча шаклида тўғралиб турп ва жазланган пивзга аралаштириб, ту-зи ростланади ва майонезда қори-лади.

Тайёр бўлган салатни тақсимча-ларга солиб, дастурхонга тортила-ди.

«ТУХУМ-ДҮЛМА» САЛАТИ

Тухумни қайнатиб пишириб, пў-чогидан тозалаб кўндалангига бў-либ, сариги ажратиб олинади. Сў-нг, тухумнинг саригини эзиб, унга майда тўғралиб жазланган пивз, са-рғ, сметана, горчица, туз қушиб аралаштирилади.

Тайёрланган масалликқа тухумни-нг оқини аралаштириб, устига сме-тана қуйиб безалади ва дастурхон-га тортилади.

Дилбар тайёрлади

САХОВАТДА БАРАКА БОР

х х х

Кумкўргон шаҳри маҳаллаларида Наврўз дошқозонлари беминнат қайнайдиган бўлди. Чунки «Кумкў-ргонсавдо» ишлаб чиқариш ҳиссадор-лик жамияти ҳар бир маҳалла учун 30 килодан бугдой ва уч қолдан унни бепул тарқатиб чиқди.

Албатта, саховат шу билан чекланиб қолмади, ҳиссадорлик жа-мияти яна эллик минг сўмлик ҳар хил совға-салом ҳам тайёрлаб қуйибди. Кутлуг байрам қуни улар қариялар, ногиронлар, серфарзанд рузгорлар ва кўнгли ярим кишиларга ҳада қи-линади.

«Кумкўргонсавдо» ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти раиси Зумрад опа Ҳайитова топганим ўзимники, курганим қўзимники, қабилида иш юритаётган савдо раҳбарлари тоифа-сидан эмас. Чамадан ортса кечик-тирмасдан саховат қилиб туради. Яқинда у Кумкўргон тумани мактаб ўқувчилари учун 32 минг сўмлик ўқув қуроллари, бадий китоблар совға қилди.

Маҳмуд АБУЛҲАЙЗ,
Сурхондарё вилояти

ҚОН ГУРУҲИ БҲЙИЧА ТАҚВИМ

Европа мамлакатларида тақвим бўйича кишилар хусусияти белгилан-са, Японияда қон гуруҳини сўраб сиз-нинг хусусиятларингизни айтиб бе-ришар экан. Япониялик олим И. Но-ми бунга янада кўпроқ аниқлик киритди ва қон гуруҳларига қараб ки-шилар хусусиятларини белгиледи.

Кони 1-гуруҳу кирувчилар:

Кўпроқ биринчи бўлишга интила-дилар. Олдига қўйилган мақсадга эришиш учун бор имкониятларини ишга солади. Келгуси ҳаёти порлоқ

бўлиши учун тўғри йўл танлаш унинг учун осон. Ўз қобилиятига нисбатан ишончи мустаҳкам. Камчиликлари ҳам йўқ эмас. Рашки жуда кучли.

Кони 2-гуруҳу кирувчилар:

Осойишталик ва тартибни яхши кў-радилар. Ўзга кишилар билан чиқи-шиб кетиш унинг учун ҳеч гапмас. Бундан ташқари таъсирчан, чидам-ли, вазмин ва меҳрибон. Камчилик-лари орасида уjarлик ва жаҳлдан тушолмаслик тез учрайди.

Кони 3-гуруҳу кирувчилар:

Бу гуруҳдаги кишилар ўзига бино қўйган бўлиб, кўпроқ ўз хоҳишича иш тутишни хуш кўради-лар. Ҳамма нарсага тез кўниқувчан. Таъсирчанликдан йи-роқ. Мустақил бўлиш-га баъзан қучиброқ ту-ради.

Кони 4-гуруҳу кирувчилар:

Хотиржам ва барча-га бир кўзда қарайди-ган кишилардир. Атро-фидагилар уни ҳурмат қилишади ва у билан бирга бўлишни яхши кўрадилар. У атрофи-дагилар билан вақт-хушлик қила олади ва ҳаққоний муносабати-ни аямайди. Камчилик-лари орасида қизиқ-қонлик ва бирор ишни ҳал қила олмаслик уч-раб туради.

ЭРКИН тайёрлади

• Сурхон томонларда ЖАРҚҮРҒОНДА ЧОПАҒОНЛАР ЖАМ БҮЛДИ

Анъанага қўра ҳар йили Жарқў-ргон туманида Меҳнат Қаҳрамони Норали Боймуродов хотира-соври-ни учун мотопойга ўтказилади. Бунда республикаимизнинг турли вилоят, шаҳарларидан чаққон ва абжир пойгачилар ташриф буюри-шади. Бу йил ҳам худди шундай бўлди. 24-25-феврал кунлари ту-мандаги Қизилмозор массивида мамлакат миқёсидаги зўр пойга бўлиб ўтди. Пойгада Зарафшон шаҳри пойгачилари биринчи, На-войи вилояти пойгачилари иккин-чи, бухороликлар эса учинчи ўрин-ларни эгаллашга муяссар бўлиш-ди.

«ГУЛНОРА» ВА ЕТТИ ГУЛЧЕХРА

Мабодо Денов шаҳрига йўлин-гиз тушса, «Гулнора» тикувчилик хусусий фирмасига қадам ранжи-да қилишни унутманг. Фирмада 43 нафар тикувчи хотин-қизлар меҳ-нат қилади. Уларнинг етти нафа-ри эса Гулчехра исмли хотин-қиз-лардир. Моҳир ва чевар тикувчи-лар ҳақида сўрасангиз, фирма ди-ректори Гулчехра Ҳайдарова Гул-чехраларни фахр-ифтихор билан тилга олади. Бир оиланинг фар-зандларидек аҳил-иноқ ва бир-бирларига меҳрибон Гулчехралар-ни қўриб ҳамманинг ҳаваси кела-ди.

Ўз мухбиримиз

ҚИЗНИНГ МОЛИ — ҚИЗ ҲИ

Қиримтатар халқ мақоллари

- Уғил — қанотли от бўлса,
Қиз — қанотли қушдир.
- Қизли уйга қирқ от бойланар.
- Қизинг кимни севса, куёвинг ўша бўлади.
- Қиз бола — мусофирдир.
- Қизинг гўзал бўлсин, ўғил топи-лар.
- Қиз бола — эл уйининг чироғи.
- Қизнинг моли — қиз ўзи.
- Қиз эрка ўсса, ота-онасини хор этар.
- Мақталмаган қиз ўтириб қолар.
- Ёмон йигит тўй бузар.
- Йигит бўлсанг молсиз ҳам қол-массан, ёрсиз ҳам.
- Йигит — юртнинг тираги.
- Қизнинг йўлдан озгани — югани йўқ от экан.
- Қизинг бешикда бўлсин,
Сепи сандикда бўлсин.
- От кетар — изи қолар,
Қиз кетар — нози қолар.
- Ўзоқда бўлса — яқиндир,
Яқинда бўлса — ёлқиндир.
- От — минганики,
Ёр — севганики.
- Гулига алданиб, тиканига қадал-ма.
- Бир кўкда икки қуёш бўлмас.
- Икки ёр бир қучоққа сиғмас.
- Чечак вақтида узилар.
- Яхши хотин — дунё бойлиги.

Қиримтатар тилидан

Маҳмуд САЪДИЙ ўзбекчалаштирди

Шабриқлаймиз!

Азиз ва меҳрибон падари бузрик-воримиз Маҳмаражаб ҚУРБОНОВ! Сизни муборак 48 ёшингиз ҳамда Наврўзи айёмингиз билан чин дил-дан муборакбод этиб, Аллоҳдан сиз-га узоқ умр, сиҳат саломатлик тилаб қоламиз.

Студент фарзандларингиз ИЛ-ХОМ, НИГОРА

Чироқчи—Тошкент

Бувижонимиз ЗУҲРАХОН аяни 76, дадамиз ЭРҒАШ акани 60, онажонимиз ҲАМИДАХОННИ 55 ёшлари ҳамда Наврўз байрами билан қутлаймиз. Бахтимизга доимо омон бўлишин деб фарзандлари Рус-там, Йўлдош, Нодира, Хосиятхон ва Зулфияхонлар

Акам Тохирбек, янгам МАЛОҲАТ! Сизларни қўшалоқ шодиёна — 21 март Наврўз байрами ҳамда туғил-ган кунларингиз билан қутлайман. Ои-

ладагилар — ҳаммаларингизга бахт, сиҳат-саломатлик ҳамроҳ бўлсин. Ишларингизга ривож тилаб укаларингиз СУННАТИЛЛА

Меҳрибон ва азиз, севимли дўс-тимиз ОҒО МАҚСУД

ҲОЖИЗОДЕ ДАРЕНИЙ!

Сизни гўзал ва сўлим баҳор байрами Наврўз ҳамда таваллуд топ-ган кунингиз — 21 март билан чин кўнглидан муборакбод этамиз! Су-доба хонум билан биргаликда оила-вий бахту саодатда яшанг, сизларга Оллоҳдан соғлиқ-саломатлик, узоқ умр тилаймиз!

Эҳтиром билан Басира хонум, Наргис бону, Гулноза, Шаҳзод, Мух-лис, Ҳамза, Зокир

Ҳурматли КОМИЛ ака АШУРОВ! Сизни 23 март — туғилган кунин-гиз билан самимий қутлайман. Сиз-га АЛЛОҲдан салоҳият тилаб жиянингиз БАҲОДИР ШОИМОВ

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

MILLIY INVESTICIYA FONDI
MILLIYIY INVESTITSIYA FONDI

тел 39-16-56
FAX 39-17-63

Тун, сен бераҳмсан. Бераҳмлигинг шундаки мен қоронғиликда қуролмаганимни қўраман, эшитмаганимни эшитаман. Бир нуқтага тикилиб қўз ёшларим билан ёстигимни жиққа намларга ботираман. Сенми, билмадим. Кимдир қулоқларимга пичирлайди:

— Мен эшитмаганлиги учун ҳам севаман...

Кимдир чинқиради:

— Ога-а-а!

Қулларим билан қулоқларимни маҳкам бекитаман. Барибир эшитилаверади. Юрагим қобиргаларни ёриб чиққудай. Мен эса унутиш

— Мен қўролмаган қўзларни севаман, деган сўз эшитилади.

Хайрлашув

Йигитнинг тим қора қўзларида ёш йилтиллаб, лабини-нг устига хусн бериб турган сабза муйлаблари билан ёрининг қўзларини қитиқлади... Синглиси акасининг бағрига сингиб кетди. Қўз ёшлар йигитнинг қўлагини жиққа ҳул қилди. Келинчаки синглисига топшириб учовлон ўқсиб-ўқсиб йиглашди. Ниҳоят отликлар жойидан жилғач, йигит қўз ёшларини кўрсатмаслик учун улар изидан отини чоптириб кетди. Келинчақ қа-рахт, қиз телбаларча отлар йўртиб кетаётган сўқмоққа термулганча қолдилар.

Ўтмиш

Йигит ота-онасини эслолмайди. У етим эди. Унга тунларда етим бўлди. Ёлғиз овунчоғи бўлиб синглиси қолди. Азоблар чангалини енгиб

юмушларини қўлагининг ранги синиқмаган ёри билан кемтик кўнгли тулмаган синглисининг гарданига юклаб одамларга қўшилди.

Жудолик

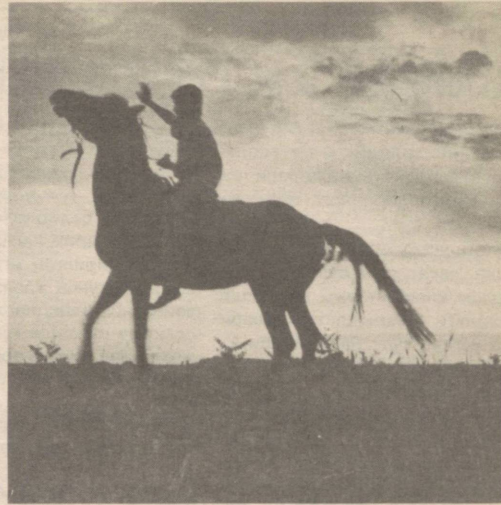
Қуллар утаверди, азоблар қўйдиргандан қўйдириб утаверди. Йиглай-йиглай келин қўзлари кўр бўлди.

Одамлар бераҳм, одамлар шафқатсиз...

Қайинсингил келинининг қўзларини авайлади. Акасини худога солиб илтижо қилди.

Йул қўрмаган қўзлар ёлғиз сўқмоқларда сарсон бўлди. Тошларга сурилиб баланд-баланд осмонупар чўққилардан қоқилиб кетди, шол бўлди. Қайинсингил унинг оёқларини сийпалади, қўзларини авайлади.

Одамлар бераҳм, одамлар

Эшитиб қулоқларинида кар қилди.

Баъзи одамлар бераҳм...

Уруш тугасада, акадан ҳабар бўлмади. Қулларни қувиб неча-неча ойлар ўтди. Қиз эр қилмади, келинга раҳм қилди. Ҳамма нарсага қаноатланди. Садоқатда жон фидо бўлди.

Йиллар ўтди. Бир кун бомдод номозига азон чақирилмаган пайт қиз отнинг дупурини эшитиб узини унутиб бақирди:

— Ога, ёрининг қулоқлари кар.

— Эшитмаганлиги учун ҳам севаман.

— Ога, оёқлари шол.

— Юролмаган оёқларини

севаман.

— Ога, унинг қўзлари кўр.

— Унинг қўролмаган қўзларини севаман.

Тун бераҳмсан. Бераҳмлигинг шундаки, сен қулоқларимга пичирлаб йиглатишга қодирсан. Қилган марҳаматинг ҳам шу, қуролмаганимни қўраман. Мен осуда-лик хоҳлайман, сен эса беадад ранжу машаққат бахшида этасан.

Тун бераҳмсан. Бераҳмлигинг шундаки юролмаган оёқларимга-да мадақдорсан. Сен менга эмас, мен сенга бобомдан эшитган афсоналарни ўқийман.

Олим БЕКНАЗАР

учун, ҳа, бир пастгина булса ҳам ўзимни чалғитиш учун ўрнимдан туриб деразадан қарайман. Йўқ, овунолмайман. Узоқ-узоқлардан отликларнинг дупур-дупур овози эшитилгандай туюлади. Мен дарров чўқкалаб оламан, гуёки оёқларимда мадорим йўқдай. Ва кимдир:

— «Мен юролмаган оёқларини севаман» — дейди. Қўзларимни маҳкам юмаман.

— «Ога-а-а!» деган овоз чорлайверади, яна маҳкамроқ юмаман.

● Божхона хабарлари

ТЕРИ

КУШАНДАЛАРИ

Республика Бош Божхона Бошқармаси Андижон вилояти бўлими ходимлари Шахрихон тумани ҳудудидан навбатдаги текширув ишларини ўтказишди. Тадбир жараёнида Қирғизистон Республикасига тегишли булган иккита КАМАЗ русумли юк машинаси божхона назоратидан ўтказилди. Бу машиналарда ноқонуний равишда Қирғизистонга олиб кетилаётган 1453 дона ошланмаган тери борлиги аниқланди. Хайдовчилар, Қирғизистон Республикаси фуқаролари Калбек ва Азимжон исмли кимсалар, териларни Шахрихондаги қайсидир бир кичик қорхонанинг таъминотчисидан олганликларини ва уларни Бишкекда пулламоқчи бўлганликларини айтишмоқда. Ташмачилар устидан жиноий иш қўзғатилиб, ички ишлар ходимларига топширилди.

Самарқандлик божхоначилар эса Булунгур тумани ҳудудиде айлана йўл билан утиб кетмоқчи булган иккита КАМАЗ русумли юк машиналарини тўхтатиб, божхона қўригини ўтказдилар. Афтидан 42 63 кг пивз олиб кетаётган бўлиб қўринган Э. ва Д. исмли хайдовчилар ҳамда Х. ва Х. исмли юк эгаларининг бошқа ниятлари ҳам йўқ эмас экан. Улар пивз остига яширилган 2969 дона ошланмаган терини Қозогистонга пуллаш мақсадида олиб кетишгаётгани маълум бўлди. Ҳозир бу иш юзасидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

Республика Давлат Солиқ Кўмитаси Бош Божхона Бошқармаси хабарлари асосида тайёрланди

● Кўнгли ажодхонаси

САДОҚАТ

қиз ақлдан-да ақлли бўлиб ўсди. Кўнгли қўйиб йигит кўнгли олди, муроди ҳосил бўлди. Уйига келин тушди.

Оиланинг тинчини уруш бузди. Одамлар ёвга қарши қўзғалди. Йигит қўримсизгина чайласидаги турмуш

қўрмади...

Бераҳмлиги шуки қизга «Аканг улганди» деди. Йўқ — «Аканг улди» дейишди. Акасини худога солиб илтижо қилди. Янгасидан-да сир тутди. Келин қўрмади, юролмади, эшитди. Аммо ишонмади.

«Беайб парвардигор», деймиз. Дарҳақиқат, инсон зоти борки, ўз ҳаётида озми-кўпми, каттами-кичикми хато ишларга йўл қўяди. Бу хатоликларнинг айримларини вақт утиб тузатиш мумкин бўлади. Лекин шундай

Мухайё ҳиқиллаб. — Буйим-деймиз. Дарҳақиқат, инсон зоти борки, ўз ҳаётида озми-кўпми, каттами-кичикми

Бу хабарни эшитиб Жамолдиннинг қўзлари порлаб кетди.

— Ахир, бу ажойиб-ку! Фарзандимиз бўлади, бирин-

ЎТКИНЧИ

ҲАВАСЛАР ТУЗОҒИ

хатоликлар борки, қилган ишимизнинг нотўғри булганини англаб етганимизда, кечикканимизни сезиб қоламиз.

Жамолдин хотини билан қайнонасининг ҳою ҳаваслари олдида қатъиятсизлик қилганининг оқибатини уйларида, пиёладаги тула арокни бир кутаришда бушатдида, газак қилиш ўрнига овозининг борица сўқинди...

Беш йил олдин

Кўнгли беҳузур бўлаётгани учун дўхтирга қўрингани кетган Мухайё уйга нохуш кайфиятда қайтди. Унинг ранги оқариб кетганини қўрган Жамолдин шошиб қолди.

— Тинчликми? Дўхтир нима деди?

— Тинчлик эмас, — деди

Сичқон йили арафасида

КЕМИРИЛГАН КАШФИЁТ

Швециялик тиббиётчи олимлар артрит касаллигини даволашда қўл келадиган янги дори кашф этганларини эълон қилишди. Лекин дорини си-нашда фойдаланилган каламушлар тажриба натижалари қайд этиб борилган дафтарларни кемириб ташлашган эмиш. Тавба, каламушлар ҳам сичқон йили кираётганини сезиб жонланиб қолишди-микан, а?

аёл уларнинг дардини тингла-лач, бош чайқаб «аттанг, аттанг» деб қўйди. Бу ўша беш йил аввал уларга наси-хат қилган врач эди. Дўхтир буларни таниб ўшанда айтган гапларини эслатди, ҳам-да «мен огоҳлантирган ҳол юз бермаганимкан, деб қўр-қаман», деди.

Афсуски, дўхтирнинг гумо-ни тўғри қикди. Болани ол-дириш пайти соғлиғига пу-тур етган Мухайё энди она бўлолмаслиги маълум бўлди.

Жамолдин пиёладаги арокни бир кутаришда ичиб юборди-да, бўшаган пиёла-ни деворда осиглиқ турган суратга қараб отди. Бу ЗА-ГДдан ўтган қўнлар Мухайё билан тушган суратлари эди. Пиёла чил-чил синиб, пар-чалари хона бўйлаб сочилиб кетди. Сурат солинган ра-маканинг ойнаси дарз кетди. Лекин кўнгли пиёласининг синиқлари, қалб ойнасининг дарзлари олдида бу ҳеч нар-са эмасди...

Даврон БЕК

Сичкон йили арафасида

МОСКВА — КАЛАМУШЛАР ПОЙТАХТИ

Россия матбуоти хабарларига қараганда, Москвадаги канализация тармоқлари каламушларнинг беармон кўпайиб кун кечиришлари учун қулай жой бўлиб қолмоқда. Москвада истиқомат қилиувчи ҳар бир кишига ўртача 50 та кемирувчи тўғри келишини қайд этаркан, «Москва — каламушлар пойтахтига айланиш арафасида», деб ёзади газеталар.

— Она-бола анчадан бери гаплашмас экан, худо билади нима гап утган бўлса.

— Кузининг оқу қораси шу қизи, бошқа боласи бўлса ҳам майли эди. Ёш нарсаси онасига ҳам араз қилади-ми?

— Нимасини айтасиз, мана энди минг оху фарёд чексин, топиб бўпти. Тиригида қилмадинг ёд, улгандан кейин минг айла фарёд!

Мархумани жойига қўйиб келишган. Торгина ҳовлида майит чиққандан кейинги сукунат ҳукмрон. Дастурхон те-варигада утирган аёллар оҳиста-оҳиста сузлашадилар. Ёшиқдан кирган фотиҳачини «вой онамлаб» қаршилаётган жу-вонга ора-сира қараб қўйишадилар.

— Энди бу гаплардан фойда йўқ, — бошини сараклатган қўйи суҳбатга ара-лашади Файзиҳон ая. — Фотиҳахон ая тирикчилигида уларни яраштириш керак эди. Бесуяк тил, қиздан ҳам ўтгандир, ҳақматлигина аядан ҳам ўтгандир. Биз-а қоронгу. Одамнинг бошига мусибат тушадиган дастурхон устиди унинг гийба-тини қилиш инсофдан эмас.

— Тўғри айтасиз, Файзиҳон. Ҳозир бундай гап-сузларнинг ўрни эмас. Ле-кин баъзи ёшлар бемехр бўлиб кети-шайтани бор гап.

— Ҳаммаси ҳам эмас, ота-она изза-тини жойига қўядиганлари кўп, эгачи. Раҳимахон опа деган ён қўшини бўлар-ди. Эри авария бўлиб, ёлғиз ўғли билан қолди дег. Ўғлини деб бошқа тур-муш қилмади. Кўндузлари чок тикади, кечаси бориб куча супириб келади. Шу хотинни биларим-билиб, эғнида атлас қўйлак кўрмаганман, кўпчилиқ қатори сеп берди. Раҳимахон опанинг эғнида кўрмаган атласларни келинида кўрдик. Бешта набирасини ўзи катта қилди.

— Бош оғригингизга дориими боғчага беришин, дердик азбаройи унга жо-нимиз ачиганидан.

— Қўйларин, ман тирик туриб бола-ларим боғчага боришадими, жонимда, қарайман, — бағрига босади набирала-рини.

— Юраги дарё хотин эканда, — қў-шилди Файзиҳон ая.

— Шу дарё хотин келинга сигмади. Кичкина набирасини мактабга олиб ке-таётти, музда сийганиб кетибди. Оёғи сииб, чўлоқланиб қолди. Оғир ишга ярамагани учун келин жувонмарг кутки-лаб-куткилаб, ахир, қариялар уйига эл-тиб ташладилар.

Файзиҳон ая маракадан қайтгач ўзи-ни ҳеч қаерга сиздиролмай қолди. Уни хаёлида икки аёл юрагидаги изтироб-лар вазнга, қофияга бўйсингиси келмай оппоқ қорғоларга тўкила бошлади:

«УШБУ КҮН ЁДИМГА ТУШДИНГИЗ, ЁД ЭТАЙ»

Аянинг қўлдан-қўлга утавериби, уруниб қолган сивҳранг дафтри саҳифалари-ни шунчаки бир ўқиш қийин. Инсон қал-бининг орзу умидлари, армону пу-шаймонлари, изтироблари тўкилган са-трлар юракни силқитмасдан, кўзга ёш қалқитмасдан илоҳи йўқ.

— Вой қизим-ей, қандақа шоир, шу ичим тўлиб кетганда кўнгилдан утган нарсаларни ёзиб қўяман. Қўйинг, қари-ганимда шоир деган ном чиқармай. Кимга керак бўлса обкетар. Сизга кўр-сатгани ҳам ҳижолатдаман, хатоси тў-либ ётибди.

— Ўзим тўғирлаб ўқийвераман ая.

— Етти синф ўқиганман холос...

Файзиҳон асли Ёрмозор қишло-ғининг Даштмахалласида туғилган. Умринисо опа билан Ҳайдарали ака ун бир фарзанд қўришди. Бо-лалари турмай-турмай ёлғиз Файзиҳоннинг умридан бор экан, ота-онанинг суянгичига айланиб қолди.

Умринисо опа отинча эди. То-кача жавон ичида лиқ тула китоблар бўлар эди. Ҳарфларининг ўзи гул-га монанд ажиб нақшинкор китоб-ларга Файзиҳон болаларча қизи-қиш билан боқарди. Лекин юз йил-лар мобайнида авлоддан авлодга утган, минглаб одамларни илми одоб, маърифат нурларидан баҳ-раманд этган бу китобларни ўқиш қизалоққа насиб қилмаган экан. Унинг болалиги муддих давр — 1933-37 йилларга тўғри келди. Ма-ҳалла қизалоқлари тўптош уйнаб ўтиришарди. Кўчаларидан кўллари орқага боғланган кишиларни ол-дига солиб, отлик меласалар ўтишди. Уларнинг ортидан хотин-ҳалаж, бола-чақа қийчув қилиб келишар-

«бонка мактаби» дерди. Файзиҳон ана шу ерда ўқиб бошлади.

ТУШЛАРИМГА КИРМАДИНГИЗ

— Қиз бола ота-онасига меҳмон бўлар-кан, ҳикоя қилади ая. Узатишди, бола ча-қали бўлдим. Кўп қийин кўнларни бош-дан кечирдик-да. Колхозда ишладик. То-нг қоронғусида кетмонни елкага ташла-ганча далага чиқиб кетиб, шом қоронғу-сида уйга қайтардик. Болта ака деган раис бўларди; шунақа ўткир эдики... Биласиз-ми, болаларимни, уйимни кўндузи кўрар-миканман деб орзу қилардим. На ҳордиқ кўнани на байрамни билардик.

— Қанча маош олардингиз?

— Вой, ойлик қатта, йил бўйи қилган меҳнатимизга кузга бориб бугдой берар-ди. Ҳеч эсимдан чиқмади, штапел қўйлак янги чиққан маҳал эди. Оқ штапел қўйла-гим бор эди фақат ҳайтда кияр эдим. Доим тахлоглик турарди. Қараб туриб қа-ни энди бир кун кечгача қийсам эди дер-дим. Худо раҳматли қайнам кўп яхши хо-тин эдида. Болаларимни сарбағишлаб рўзгорни бошқарган, маслаҳатгўйимиз эди. Бир кўни азбаройи чарқоқдан казу-ний этигимни ечгани ҳам ҳолим келмай

● Нафис мажлислар

ЎКСИГАН КҮНГИЛА ҒАМҒУЗОРИ

Ёлғиз, ғариб ўлғонимга йиғлайман

ди. Оёқ-яланг тўдага яқинлашган эди ме-лиса шу дағ-дага қилди денг. Бола чин-қирганча аёллар орасига ўзини урди. Файзиҳон ҳалиги болага раҳми келгани-дан йиғлаб юбуровэди. Қўзлари ёшларни уйларига югурди. Не кўз билан кўрсинки, дадаси у яхши кўрган сеҳрли китобларни тоқчага териб сувамоқда эди.

— Дада, чиройли китобларни берки-манг, мактабга борсанг ўқийсан дердин-гизку, отанинг оёқларига чирмасди қиза-лоқ.

— Қизим, ҳали боласан, кўп нарсани тушунмайсан.

Қизалоқ китоблар нима гуноҳ қилиши мумкинчилигига ақли етмас эди. Умринисо ая кечаси қолган китобларни ҳам йиғлаб-йиғлаб қопга жойлади, Ҳайдарали ака ел-касига орқалаб қабристон томонга йўл ол-ди.

Файзиҳон анчагача ўхлай олмади. Стан-цияга кетаётган аристонлар, дадамлаб йиғлаётган бола, чиройли китобларни кў-маётган дадаси...

— Бувни энди мен бу китобларни ҳеч қачон ўқимайман-ми?

— Жон болам ўртоқларингга ҳам айтиб юрмагин дадангни ҳам олиб кетиб қолиш-масин. Ухла, эрта саҳар бир жойга олиб бораман.

Шу орада Ҳайдарали ака қайтди. Ҳор-гин товушда — кўмиб қўйдим, катта тол-дан ун қўлоча нарига, — деди.

Эртаси тонг гира-ширасида она қиза-логини уйғотди.

— Турақол қизим, кўчада одам кў-паймасдан бориб келайлик.

Қизалоқ уйқули кўзларини ишқалади. Ройиш эди, индамайгина юз-қўлини ювиб келди. Она-бола тош йўл қолиб, хилват кўчалардан кетдилар.

Нима кўп, айғоқчи кўп, уйингдан битта китоб топса ҳам қамаяпти, бойроқ уруғи-нг бўлсам. Отинча домлаларниқига бо-риш ҳам хатарли бўлиб қолди, қизим, би-ровга оғзингдан чиқарма.

— Нимани буви?

— Отин аяниқига борганимизни.

Ойимпошшахон ая тамгани тушуриб дарвозани очаркан юз кўзида кўркүв бор эди. Ичкарига чорлади.

— Отинча ая, саҳар мардонлаб бекор-га келганим йўқ, ичкари кирмаймиз. Қу-зимнинг оқу қораси шу қизим янаги ҳаф-та янги мактабга боради.

Қизим ота-боболаримиз илмини олсин деб орзу қилардим. Жон ая Файзинисони мусулмончилик илмига ургатишни гарда-нингизга олсангиз...

Ойимпошшахон бир зум уйланиб қол-ди. Алғов-далғов пайтида хўп деб қўйса, бирортаси ГПУга бориб қақса...

— Умринисо, йўқ дегани худодан кўр-қаман, хўп дегани... Гарданимга олайину кейинроқ.

Даштмахаллада банк биноси бор эди. У ерда бошланғич мактаб очилгани учун

Тилаганим, ётган жойингиз

нур бўлсин,
Ўртоқларингиз, жоним бувим
хўр бўлсин,
Қабризи ичи чаман бўлсин,
гул бўлсин,
Меҳрибоним, қадрдоним,
онажоним.

— Туриб туриб узимга нашъа қилиб кетади, иш, бола-чақа деб бувигинамни ой утса ҳам кўрмабман-а. Ишқу тугамас экан, бир-икки кунга рўзгоринг қочиб кетмас экан, мана энди минг дод, фар-ёзд қилай онагинамни топиб бўлибман. Газетга шундай деб ёзинг: ўғилларим, қизларим, ота-онангизни тирикчилиги сиз-нинг давлатингиз. Улар суянган тоғингиз, ишонган боғингиз. Иззат хўрматларини жойига қўйинг, дилларига озор берма-нг.

— Отинби ая «Болажон» деган шеърингизда худди шу насихатлар бор экан. Менимча бу қўлаб хўрматли ота-оналаримизнинг дилларидаги гаплари бўлса керак.

Сўзлар айтай қулоқ солинг,

болажон,
Тинглаб аста пандим олинг,
болажон,
Табарруқдир ҳасса тутган азизлар,
Салом бериб кўнглин олинг,
болажон.

Хушёр бўлинг кетсак асло
келмаймиз,
Ширмон каби юзингизни
кўрмаймиз.

Фарёд уринг тушингизга
кирмаймиз,

Юзингизга қулиб боқинг,
болажон...

... Яқин қолди ер қўйини
кучармиз,

Шум ажалнинг шаробидан
ичармиз,

Ёрғун дунё лаззатидан кечармиз,
Мерос экан ҳаммамизга, болажон.

Мен тилайман болаларим гуноҳин,
Фарзанд доғин кўрмасинлар

илоҳим,

Ўғил-қиздан мурод топсин
худойим,

Мақсадимга етай дерман,
болажон.

Ҳўрматли муштарий! Ёдингизда бўл-са «Нафис мажлислар» — руқни остида одамлар дардига малҳам инсонлар ҳа-қида ҳикоя қилишга ваъда берган эдик. Шунга мувофиқ сизни Фаргона шаҳри-даги Қашқар қишлоғида яшовчи Отин-биби Файзиҳон ая билан таништирдик.

«Нафис мажлислар»нинг навбатдаги сонларида халқнинг ана шундай маъри-фатпарварлари тўғрисида ҳикоя қилиш ниятимиз бор. Бундай инсонлар тўп-роқ остидаги гавҳар каби қаерлардадир хо-тин-қизларимизга ахлоқ-одоб, турмуш сабоқларини ўргатаётдилар.

Файзиҳон отинбинининг жимжимадор қофияларидан ҳоли, вазнларга туш-маган марсиялари бир-икки ёшни бўлса ҳам мулоҳазага торта олса, биз мурод-га етган бўламиз.

Маҳфуза УСМОНОВА

«Чипор тўп» янгиликлари

— Жаноб Авеланж, ўзингизнинг улкан «хўжалигингизни» кўздан кечириш учун дунё кезишдан чарчамадингизми?

— Мана 21 йилдирки, ФИФАга раҳбарлик қиляпман ва ҳар йили ўртача 800 соат вақтим самолётда ўтади. ФИФАнинг улкан дастур ва лойиҳаларини эса бир жойда ўтириб амалга ошириб бўлмайди.

— 1998 йилги жаҳон чемпионати-нинг саралаш ўйинларида қатнашиш истагини билдирган давлатлар сони 172 тага етди. Сизнингча, бу кўрсаткич президентлигингизнинг самарасими?

— Биз ФИФАга келганимизда унинг аъзолари сони 132 та эди, бугун эса 193 давлат аъзо. Бу ҳам бизнинг футбол ривожини учун қилган ва қилаётган ишларимизнинг натижаси, деб ўйлайман.

— 1994 йилги жаҳон чемпионати АҚШ қабул қилди. 2002 йилдагисига Осиё қитъаси даъвогар бўлиб турибди. 2006 йилги чемпионат қаерда ўтади?

— Ўдингизда бўлса, уша чемпионатни ўтказиш ҳуқуқини АҚШга берганимизда бизни танқид қилувчилар кўп бўлган эди. Лекин вақт бизнинг ҳақ эканлигимизни кўрсатди. Айтганингиздек, 2002 йилги чемпионат Осиёда ўтади. Ҳозир мусобақани қабул қилишга Япония ва Жанубий Корея ўз номзодларини қўйишган. Иккаласида ҳам турнирни юқори савияда ташкил этиш имконияти мавжуд.

Энди 2006 йилга келсак, мезбонликни Африка қитъаси олиши мумкин. Масалан, Жанубий Африка Республикасида уша пайтгача жаҳон футбол талаблари даражасидаги стадионлар, меҳмонхоналар ва бошқа зарур иншоотлар қурилиши мумкин. Қолаверса, нима учун «қора қитъа»га чемпионатни ўтказиш имкониятини бермаслигимиз керак?

— Бугунги сўхатимизда маблағ масаласини ҳам четлаб ўтолмаймиз. Зотан, замонавий футболнинг ажралмас

қисмларидан бири пул бўлиб қолди. Лекин унга эътибор мейёридан ошириб юборилмаяптимики?

— Ҳар қандай йирик саноатнинг мақсади пул ишлаб топиш. Футбол ҳам саноат сифатида пул ишлаб топмоқда ва бунинг ёмон жойи йўқ. Аксинча, ишлаб топилган маблағ ҳисобидан Марказий Америка, Кариб ҳавзаси, Океания, Осиё ва Африкада футболни ривожлантириш дастурлари

Жоао АВЕЛАНЖ:

«УЕФА БИЛАН
КЕЛИШМОВЧИЛИГИМИЗ
ЙЎҚ»

амалга оширилмоқда.

— Энди яна бир лойиҳа — кучли клублар ўртасида жаҳон чемпионати ўтказиш режасини сўрамоқчи эдим...

— Ҳар бир қитъада мамлакатлар чемпионлари ўртасида чемпионлар кубоги мусобақалари ўтказиб келинмоқда. Ана шу мусобақаларнинг ғолиблари иштирокида жаҳон чемпионати ўтказиш режасини ишлаб чиқдик. Ҳар тўрт йилда жаҳоннинг энг кучли терма жамоасини аниқлаб оламиз. Неганг кучли клубни аниқлаб берувчи турнир ташкил этилмаслигимиз керак? Бу гоёмиз барча футбол мутахассисларига ва ишқибозларга маъқул келади, деб

ўйлаймиз.

— ФИФА билан УЕФА ўртасидаги келишмовчилик, қарама-қаршилик тўғрисида нима дея olasиз?

— Уртамазда ҳеч қандай келишмовчилик йўқ. УЕФАнинг бир қатор таклифлари юзасидан бошқа қитъалар конфедерацияларининг фикрларини сураган эдик. Бу таклифлар улар томонидан қўллаб-қувватланмади. Бор гап шу.

Сўнг сўз ўрнида:

21 йилдан бери ФИФАга раҳбарлик қилиб келаётган Жоао Авеланж ҳозир 79 ёшда. Рақиблари уни диктатор деб аташади. Сабаби, у кўплаб муҳим қарорларни ёлғиз ўзи қабул қиладиган бўлиб қолган. УЕФА президенти Леннарт Юханссон

шундай дейди: «Авеланж жаҳон футбол учун кўп ишлар қилди, лекин кетадиган пайти бўлганлигини тан олишни истамаяпти». Юханссон 1998 йил ФИФА президенти сайловида ўз номзодини илгари сурмоқчи. Бунинг изоҳлаб у: «Мен шахсий манфаатим йўлида эмас, балки футболнинг келажагини ўйлаб шу йўлни танладим», демоқда.

кубок эгалари кубогининг 1996 йилги финалини Брюсселдаги Бодуэн номидаги стадионда 8 май кун, чемпионлар лигасининг финали эса 22 майда Рим шаҳрида ўтказилган бўлди.

Мадриднинг «Реал» жамоаси ўз таркибига яна бир чет эллик футболчини таклиф этди. Югославия терма жамоаси ва Белграднинг «Црвена звезда» клуби ярим ҳимоячиси Деян Петкович билан ярим йилга шартнома имзолади.

1995 йил ёзида Швецияда ўтказилган аёллар ўртасидаги жаҳон чемпионати ташкилотчиларга каттагина зарар келтирди. Аниқроғи, қўрилган зарарнинг умумий миқдори 923 минг доллар экан.

Италия чемпионатининг иккинчи дивизионига тушиб кетган «Женоа» клуби Томаш Скухрав (Чехия терма жамоаси аъзоси) ни Лигсабоннинг «Спортинг» жамоасига ярим илгас ижарага берди. Шу йил билан италияликлар ўз молиявий аҳволларини анча унлаб олишди.

Шу йил ёзида Англияда ўтадиган Европа чемпионатида 3,75 миллион доллар фойда олиш кузда тўтилмоқда. Уйинларга чипталар эса ҳозирдан сотилмоқда. Буюк Британиянинг ўзида ярим миллионга яқин чипта сотилди, 440 мингта чиптани чет эллардан келадиган ишқибозларга ажратишди.

Ўтган икки йил ичида Франция федерацияси ҳомийларидан 79 миллион франк ёрдам олди. Мамлакат терма жамоаларининг эҳтиёжлари учун эса шу вақт мобайнида 74 миллион франк сарфланди.

Машҳур немис футболчиси Юрген Клинсман Германия бундеслигасида тўп сураётган Хайн Херрлих ва Александр Цинлерлар келгусида дунё таъниган футболчилар бўлиб етишишлари мумкинлигини таъкидламоқда.

Саҳифа Россиянинг «МАТЧ» журнали материаллари асосида тайёрланди

Сўнги
устун

Тўрт оёқли оқсоқол

АҚШнинг Сан-Франциско шаҳридан 72 километр узоқда жойлашган 500 хўжалик истиқомат қилувчи Санол қишлоғида Боско лақабли ит 11 йил оқсоқоллик қилди. Маҳаллий аҳоли уни бошқа раҳбарлардан фарқли равишда ёлгон (ва умуман ҳеч қанақа) ваъдалар бермаслиги, пора олмаслиги учун ҳурмат қилишарди. Эгаси бошқа шахарга кўчиб кетаётганлиги сабабли Боско истефода чиқди.

«ҚАРАНГ, ТИШЛАРИМИЗ
КАНДАЙ КАТТА!»

Юнонлар гиппопотам — сув оти деб атайдиган бегемотнинг пастки жағида тўртта қозоқ тиши бўлади. Бу тишларнинг ҳар бирининг узунлиги 60 сантиметрга, оғирлиги эса 2-3 килограммга етади.

КИМГА БАҲОР, КИМГА КУЗ

Дунёнинг айрим минтақаларида март «ғалвирни сувдан кўтарадиган ой» ҳисобланади. Жумладан, Ҳиндистонда бугдой урилади, Мисрда галладан бушаган ерларга шакар қамиш экилади.

Африка жанубида бу ойда куз фасли бошланади. Конго ва Замбия дарёларининг юқори оқимида дархатларнинг барглари сарғаяди, ўт-ўланлар қовжираб қурийд.

СЕНДАН ЎЗГАНИ ДЕСАМ...

АҚШда ўтказилган тадқиқотлардан маълум бўлишича, янги оила қурган ҳар ўн жуфтининг саккизтаси асал ойдаёқ «эр-хотиннинг уруши»ни бошларидан ўтказишар экан. Жанжалга кўпроқ эрнинг кузи (эҳтимол кўнгли) беғона аёлларга кетиб қолавериши сабаб буларкан.

ПОЛИЦИЯЧИЛАРМИ ЁКИ
ЦИРКЧИЛАР?

Бразилия ҳарбий полициясида хатто энг моҳир циркчиларни ҳам доғда қолдирадиган йиғитлар ишлашади. Йўқса, қирқ киши битта мотоциклда ўтириб бир километрга йиқилмай-сурилмай боришармиди!

ҚУШЛАРНИНГ ТУЯСИ

Туяқуш тухумининг оғирлиги 1,5-2 килограммга етади. Роса 1,5 ой деганда ундан жужа чиқади. Уларнинг воёга етиши учун 3-4 йил вақт керак бўлади.

ОТАДИР УЛ, ОТАДИР

Арабистон қўлларидан яшовчи кўчманчи қабилалар — бадавийларда ота улуг зот ҳисобланади. Отанинг сўзини қайтарган ёхуд у билан ҳисоблашмаган ўғил оиладан ҳайдалади, айрим ҳолларда ўлим жазосига маҳкум этилиши ҳам мумкин.

ПУЛТОПАР КЎПРИК

Англиядаги «Хамбер эстуари» кўпригининг узунлиги 2220 метр бўлиб, у дунёдаги энг узун кўприк ҳисобланади. Ушбу кўприкдан ўтиш учун мотоциклчилар 70 пенс, юк автомобиллари ҳайдовчилари эса 11 фунт тоовон тўлайдилар. Лекин пиёдалар ва велосипедчилардан пул олинмайди.

МАНЗИПИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефон: 36-54-80
Урол СОДИҚ
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-089 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон
Республикаси
болалар
жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун»
Халқаро хайрия
жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:

Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:

Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш
уюшмаси» ассоциацияси